‘De Boom en de wereld’

Je eigen voetafdruk - kerndoel 39 & 35

Leerdoel:	- De leerlingen weten dat ze zelf invloed hebben op de natuur en bossen elders op deze aarde - De leerlingen weten welke aspecten een rol spelen bij de voetafdruk van een mens - De leerlingen kennen de grootte van hun eigen voetafdruk en kunnen zichzelf tips geven om die te verkleinen
Tijd van het jaar:	Het jaar rond
Locatie:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten

Materialen:
- Video SchoolTV: De voetafdruk van Nederland
- Maatbeker of fles, gevuld met 1 liter water

Voorbereiding:
- Zet de video klaar op het digibord.

- Verdeel de klas in groepjes van 4 leerlingen.

BOOMFEESTDAG
ieder kind een boom

Inleiding:
Op onze aarde wonen bijna 8 miljard mensen. Dat zijn er heel veel. Omdat al die mensen willen wonen, eten en reizen is er veel ruimte nodig. We gebruiken energie en grondstoffen en water en we veroorzaken afval. Dat is niet goed voor het milieu. Als we goed nadenken over ons gedrag, kunnen we onze invloed zo klein mogelijk houden. Dat helpt de natuur.

Eigenlijk is het heel simpel: je moet zuinig met de aarde omspringen. Maar het is niet altijd eenvoudig, omdat we het fijn vinden om van alles te kunnen eten en doen en om spullen te hebben. En dat is niet goed voor de aarde.

Om er achter te komen hoe je met de aarde omgaat, is de voetafdruk van de mens bedacht. Die geeft aan hoeveel ruimte je nodig hebt op aarde om te leven. Die ruimte bestaat uit alle bronnen waar je gebruik van maakt, zoals:

- gebouwen waarin je bent zoals je huis, de school, winkels en het zwembad
- akkers en weilanden waar je eten wordt gemaakt
- straten, spoorlijnen en vliegvelden
- energie zoals elektriciteit en warmte
- drinkwater
- afval

Nu zijn dat vaak dingen waar jij niet zo veel invloed op hebt. Toch kun je ook zelf zorgen voor een kleine voetafdruk. Denk bijvoorbeeld aan:

- Kleren
  Voor een spijkerbroek is katoen nodig. Katoenplanten groeien niet in Nederland. De ruimte die je in het buitenland gebruikt, telt ook mee met jouw voetafdruk. Om te groeien hebben katoenplanten veel water nodig. Na het oogsten van het katoen wordt er een broek van gemaakt. De broeken worden blauw geverfd en daar zijn inkt en water voor nodig. Daarna gaan ze per boot naar Nederland. Daar is brandstof voor nodig. Als je een kleinere voetafdruk wilt, kun je er voor kiezen minder kleren te kopen of tweedehands te shoppen.

lees verder op achterzijde

- Vlees
  Het klinkt misschien vreemd, maar vlees heeft alles met bossen te maken. Het voer voor de vele dieren die we in Nederland in de stallen houden, wordt vaak helemaal in Zuid-Amerika geteeld. Om akkers voor die planten te hebben, worden oerwouden gekapt of afgebrand. Ook kost het transport van dat veevoer naar Nederland veel grondstoffen en energie en komt er extra CO_2 door in de lucht.

- Eten
  Er is heel veel water en energie nodig om ons eten te maken. Voor het maken van bijvoorbeeld 1 kopje koffie is 40 liter water nodig. Dat water is nodig om de plant te laten groeien en de koffieboon uit de bes te halen. Voor het produceren van 1 hamburger is 1500 liter water nodig en voor een kleine reep chocolade 1700 liter water. Je kunt je voetafdruk verkleinen door producten te eten die in Nederland worden geteeld. Dan is er geen bransdtof nodig om het eten per vliegtuig naar Nederland te brengen. Ook verklein je je voetafdruk door producten te eten die in dat seizoen rijp zijn. Dan is er dan minder energie nodig voor het warm stoken van kassen.

- Water
  Omdat er voor de productie van ons eten en onze kleding best veel water nodig is, is het goed om geen water te verspillen. Als je zuinig wilt zijn met water, kun je korter douchen. Gebruik de stopknop van de wc en doe de kraan dicht tijdens het tandenpoetsen.

- Energie
  In een huis wordt veel elektriciteit en gas gebruikt, bijvoorbeeld om een huis mee warm te maken. Ook allerlei apparaten in en om het huis werken op elektriciteit. Bij het maken van energie uit gas en olie komt veel CO_2 in de lucht. De aarde warmt daardoor op. Minder met de auto en het vliegtuig reizen, helpt de voetafdruk te verkleinen. Zet apparaten uit na gebruik en doe het licht uit als je weggaat.

- Afval
  Hoe minder afval je maakt, hoe beter het is voor de natuur. Gebruik de spullen die je hebt zo lang mogelijk. Hoe minder je dingen nieuw hoeft te maken, hoe beter het is voor het milieu. En gooi niet alles weg, sommige producten zijn nog prima te gebruiken door iemand anders. En zelf kun je ook shoppen in kringloopwinkels.

Als je dus alles meerekent, gebruikt een Nederlander veel ruimte: hij/zij heeft meer dan 4 hectare op deze aarde nodig om te leven (1 hectare is ongeveer 1½ voetbalveld).

Als we de ruimte op aarde eerlijk verdelen over alle mensen, dan is er minder dan 2 hectare per persoon beschikbaar. Onze voetafdruk is dus te groot.

Uitvoering:
- Bekijk de video 'De voetafdruk van Nederland'.

- De leerlingen gaan nadenken of ze hun eigen voetafdruk kunnen verkleinen.

De challenge 'Kleinere voetafdruk van de klas'

- Per groepje bespreken de leerlingen wat ze op school kunnen doen om de voetafdruk te verkleinen. Ieder groepje bedenkt minimaal 1 concrete actie om de voetafdruk van de klas kleiner te maken.

- De leerlingen bespreken elkaars plannen en spreken af om zich met de hele klas een week of een maand te houden aan de plannen en zo de voetafdruk van de klas te verkleinen.

- Houd op het bord bij hoeveel de challenge oplevert, bijvoorbeeld hoeveel energie de klas minder verbruikt, hoeveel minder plastic wordt gebruikt, hoeveel kilo minder afval wordt veroorzaakt of hoeveel minder papier wordt gebruikt in de klas.

- Als er meerdere klassen meedoen, dan kunnen die natuurlijk tegen elkaar strijden. Na afloop van de challenge wordt bekeken wat iedereen blijvend wil veranderen, zowel thuis als op school.

BOOMFEESTDAG
ieder kind een boom